

12

kultur

SVENSKA DAGBLADET Fredagen den 19 december 1980

Fotnoter till Ferrara

"Judiska hödofter" (Coeckeberghs, ca 75-) är titeln på en samling noveller och skisser av Giorgio Bassani. Boken är närmast en rad fotnoter till hans stora

krönika om staden Ferrara och de italienska judarnas öden under fascisismen. Konstanterar Caj Lundgren men också de flyktiga av skisserna har ett eget värde.

"... en mycket märklig roman."

En mark
SKELETT
KUSTEN

En roman som är självförbrännande, tre varelser sätter beställning på ett stort intryck. Det är en mycket märklig roman. Det är en mycket välkommen återkomst. Peter Bergman Aftonbladet

Inb ca 90- Originalpocket ca 70-

Treri

DET FINNS FÖRFATTARE som viger sitt liv åt skildra en enda plats och dess människors tillvaro under en viss epok i historien. I denna skara av sannar provincialiteter har Giorgio Bassani till de mest subtila och lyhörd i vårt århundrade.

Det stycke historien Bassani avbrutit har sylvat med i årtionden är staden Ferrara och de italienska judarnas öden som han själv upplevde med i ungdomen, under fascisismens uppgång och fall. Den mest berömda av hans romaner, berättelsen om hur den judiska släkten Pinzi-Contini från sabbats höjder störtas ner i koncentrationslägret, avgår som på svenska för sexton år sedan under titeln "Den förlosta trädgården". På senare år har den fått sällskap med "Purpurhagen" och "Guidasagongen", och nu följande av sista efterskörd i form av några noveller och skisser med titeln Judiska hödofter.

MÅN KAN JU fråga sig om judiskt hok luktat anordnats än annat tankande gräs, och oigk-nakliten betyder faktiskt helt enkelt "Dofen av hö". Men nämns är det en minuterlig tolkning Ingrid Björns har gjort av dessa utskott nyanserade impressioner där sinnesspelar en roll av proustantiska mätt, doft, smak, synen och ljud får det förutnata att leva och skapar närhet till händelser och människor.

ATT BESÖKA Ferrara utan att omedelbart känna sig hemma på dess gator får vara en omöjlighet för den som har läst

Giorgio Bassani — "med lysande prägnhet" från Stefan Lindholm

Bassanis skildring av den norditalienska staden. Här om året förklarade han sig vara förtärog till denna staden. En framställning av det förtärogta och låg ut ut olika delar i en tusenårig volym. "I romanen di Ferrara". Därefter har han mest agnat sig åt att skriva poesi, liksom i början av sin författarbana, men ett och annat tydligt på att han ännu inte är färdig med sin stora motivkritik.

FOET AR HAN hur som helst alltså, antingen han skriver verser

Det mest privata

"En ring till Maria" (Gummesson, ca 70-) av Lillie Björnstrand anmäls av Ingrid Schöier. En mycket privat bok, trots sitt utrikatade budskap.

TIDIGARE har Lillie Björnstrand bjudit på personliga skildringar från barndom och uppväxt — nu återkommer hon med en kanske ännu personligare bok med titeln En ring till Maria (Gummesson, ca 70-), där hon berättar om det

Det mest privata

En ring till Maria

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

eller prosa. Fullbordad eller ej är hans spänning efter det tid som flytt ett psykologiskt epös på samma välgång som Prosas, inte bara när det gäller sinnessinnebörds betydelse. Miljöskildring och sedebeskrivning har samma lysande prägnhet, och även i den judiska problematiken finns det berättarpunkter — fast den givetvis ter sig både mer brutalt konkret och mer komplicerad i fascisismens tid — antismittmen först i ett sakt skede blev en politisk realitet.

"JUDISKA HÖDOFTER" är knappast mycket mer än en rad fotnoter till huvudverket. Den tecknar episoder från barndomsminnen och ungdomsförälskelser och från motståndsrörelsens verksamhet, som Bassani var aktivt engagerad i. Slutkapitel är några reflexioner kring tillkomsten av "Fem ferraraviser berättelsen", den samling som 1956 blev upptakten till den stora krönikan.

MEN OCKSÅ de flyktiga av dessa skisser har ett eget värde och hör till bilden av Giorgio Bassani. För närvarande som introduktion, men som komplement. De ger glimtar av denna värld som han levde i, med sin efterhållsna stämning av gyllene skymningsspel och skuggor, som han själv skildrar i en utant att framdeles bär den med sig som långa öken i medvetandet.

Caj Lundgren

"Mitt Amerika" (Prisma, ca 86-), översättning av Bo Rudin) av Sherman Adams. En svart avhopparens memoarer anmäls av Ingmar Lindmark. Det finns inga vilopauser. Språket är rakt på sak och ofta så nära gettos dofter och ljud att man vill värja sig.

"JAG HADE JOBBAT som springpojke, byrådsstyrtare, profboxare, diskare, diskloukare, fabriksarbetare, bombupplöpare, skopparare och bagarlärling. Jag hade myglat väskor, dragit klidsallonger, skjutit kärnor, salt blod och glass. Jag var slug och listig för att jag måste vara det för att överleva, medan jag såg andra gå under var dag."

Det är en ganska exakt skildring av Sherman Adams tillvaro. Tempot blir aldrig lugnare, språket aldrig mer återhållsamt än så.

TY BOKEN om Mitt Amerika är en hetis, brutal och hela tiden hatfylld uppgörelse med det USA som fruktade att det skulle bli ett annat Amerika. Svarte Sherman Adams. Jag vet mig aldrig ha läst en närmare skildring av en neger, med fridande bitterhet över varje sida och ett oerösligt

Caj Lundgren

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

1957 och memoarierna sträcker sig från den första stinkande uppkastningen i sydstaternas slum över möten med ständigt förändrade ministrar och förut på olika håll i Amerika fram till att författaren köper en båt till sitt Europa-tjuv år senare. Numera bor Adams i Sverige.

Det är en berättelse i rasande takt med uppgörelse över inslag av skell och våld. Det finns inga vilopauser. Språket är rakt på sak och ofta så nära gettos dofter och ljud att man vill värja sig. De valdriga rättans gnagningar på berättelsen i mörkret, supernas starka, sinernas varsel om bråd död.

SHERMAN ADAMS dras från sydstaternas förtärog på 40- och 50-talet mot norr och väster för att visa var han står. Vaksam och ridd dras han till de svarta muslimerna. Martin Luther Kings aktioner för frälsning avfärdas i marginalen. Adams vittnar om den stora kriget mot den vita regeringen som i hans ögon alltså miltärar på att rädda demokratin. Långsamt glider han mot katastrof och marasmus.

Ingmar Lindmark

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

USA:s svarta hungrede och förtärog. Det är en, deprimerande bok om en glanslös epok för de månskiga rättigheterna i Amerika. Tankeställaren är oförklarlig för varje tv som tror sig känna USA — så som det var för vita amerikaner att läsa och se filmer.

SVAGHETEN är bräna på ryssar och betoning som kunde ha givit bilden av ett amerikanskt gudspop större trovärdighet. På 328 sidor förmår Adams knappast se en enda människa i förtärogens ljus. Vår fins värmen och kärleken som gjorde att de överlevde i getto? Rättgloren, modret, värdgheten. En skrämdande hatmålning av Amerika är det kändslösa som skärmer mest.

Ingmar Lindmark

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

USA:s svarta hungrede och förtärog. Det är en, deprimerande bok om en glanslös epok för de månskiga rättigheterna i Amerika. Tankeställaren är oförklarlig för varje tv som tror sig känna USA — så som det var för vita amerikaner att läsa och se filmer.

SVAGHETEN är bräna på ryssar och betoning som kunde ha givit bilden av ett amerikanskt gudspop större trovärdighet. På 328 sidor förmår Adams knappast se en enda människa i förtärogens ljus. Vår fins värmen och kärleken som gjorde att de överlevde i getto? Rättgloren, modret, värdgheten. En skrämdande hatmålning av Amerika är det kändslösa som skärmer mest.

Ingmar Lindmark

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

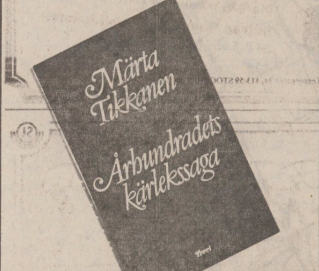
Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Århundradets diktsamling

43:e tusendet
Inb ca 72- Pocket ca 35-

Treri

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

under strecket

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata

Det mest privata